

la tribuna

Adhesió a la UE: l'ocasió perduda

Sostenia fa 26 anys, i sostinc ara, que les grans regles de la CEE no ens perjudicarien, sinó que ens beneficiarien, i que podríem obtenir que els possibles efectes nocius es poguessin limitar

MIQUEL ÀNGEL CANTURRI

Advocat

En una columna del Diari d'Andorra, l'amic J. M. Rascagnères recorda que un polític, ara fa 20 anys, abans de la Constitució, després de dimetir de *conseller de Finances* del Govern de llavors, va escriure en la revista *Informacions* que calia que els andorrans decidíssim el model bàsic de relació que volíem intentar establir amb la llavors Comunitat Econòmica Europea -avui Unió Europea-, i que calia que ho féssim a través d'un llarg debat democràtic en què tothom tingués totes les cartes a la mà. Afegeix que aquest debat encara no s'ha obert, i s'ha d'obrir.

Qui va escriure allò era jo, i fa 26 anys, i no puc estar més d'acord ni amb el que vaig dir llavors, ni amb el que diu ara l'amic Rascagnères.

Però posat a recordar, voldria fer-ho sobre quelcom més que també deia en aquell article del qual ell m'ha donat còpia i que jo no conservava. Deia jo que per començar un debat d'idees cal tenir-ne alguna i oferia la meua, en la qual continuo creient avui. Partia de tres elements: primer, no érem un Estat en dret internacional (Andorra estava encara ben lluny de la idea de Constitució i de l'admissió en el *concert de les nacions*) ni érem el que s'entén per un Estat de dret; segon, teníem una economia fragilíssima, i, finalment, el cos social era desequilibrat. I sostenia que si, com a europeus que som, haguéssim demanat l'adhesió a la CEE, els 12 membres de llavors -ni França, ni Espanya- ens l'haurien molt difícilment pogut negar. Micropaís som, però país a la fi.

L'adhesió hauria comportat per necessitat ontològica que se'ns hagués hagut de reconèixer com a Estat de dret internacional, puix no més els estats poden ésser membres de la UE, amb qual cosa, d'una banda, s'hauria anticipat bastants anys la nostra entrada en el món internacional com allò que som, un país més, i, de l'altra, hauríem hagut forçosament de posarnos en estàndards d'Estat de dret, és a dir, fer la Constitució que vam trigar anys a tenir. Hauríem guanyat tres coses simultàniament: ser Estat en dret i de dret, i ésser un més dels 12 estats de la llavors CEE. Vam tardar anys a assolir les dues

primeres fites, i no obtindrem avui en millors condicions dels 27 estats allò que hauríem pogut obtenir quan eren 12.

Sostenia llavors, i sostinc ara, que les grans regles de la CEE no ens perjudicarien, sinó que ens beneficiarien, i que podríem obtenir en la negociació que els possibles efectes nocius es poguessin limitar en el temps, en l'espai i en la intensitat; que la lliure circulació de capitals, mercaderies i serveis ens beneficiaria; que la lliure circulació de persones (tot i que ja en teníem de fet certs efectes, puix el 80% de la població no era andorrana) podria ésser modulada atesa l'exigüitat del país i la demografia; que la política social europea no ens havia de fer por, ans al contrari, era desitjable; que la fiscalitat que s'hauria d'introduir seria beneficiosa tot permetent tenir diferencials atractius com tenien tots els països de la UE, etcètera.

En la negociació s'hauria pogut tractar d'evitar o modular certs aspectes massa feixucs per al país, a la vegada que s'hauria pogut obtenir algun avantatge definitiu o tem-

poral. I una vegada adherits, des de llavors i cap al futur el vot que hauríem tingut igual als altres, ens hauria permès (sense ni tan sols pensar a intentar fer-ne abús ni *xantatge*) de vetllar pels nostres interessos: vegi's com qualsevol dels estats europeus ha fet valer el seu vot quan ha estat necessària la unanimitat...

La negociació s'hauria pogut produir en aquell moment, fa 26 anys, en què Andorra i els andorrans encara gaudíem d'un *capital de simpatia* als països veïns i arreu d'Europa; en què encara no érem classificats en llistes negres i grises;

NO SOLAMENT NO ES VA OBRIR EL DEBAT, SINÓ QUE ES DECRETÀ DES D'EL PODER' QUE ERA IMPENSABLE

ni érem en el punt de mira de nombroses institucions internacionals fiscals, financeres, monetàries, econòmiques, etcètera; quan encara no havíem molestat la Unió Euro-

pea amb els excessos del contraban de tabac perquè Espanya ens acordonés la frontera amb la guàrdia civil i el Regne Unit protestés fortament, etcètera; quan encara no exportàvem sucre; quan... encara no ens havia tocat massa *el sol al cap*...

No solament no es va obrir llavors el debat sobre si era bo o no voler l'adhesió, sinó que es decretà des d'*el poder* que era absolutament impensable d'imaginar de començar a pensar-s'ho. En efecte, *el poder*, d'una banda, va preferir

ANDORRA ACABARÀ ADHERINT-S'HI EN PITJORS CONDICIONS DE LES QUE HO HAURIA POGUT FER LLAVORS

preservar certes rendes de situació -grans i petites- d'alguns: les restitucions que la CEE acordava als països tercers que importaven llet, formatge, mantega, etcètera, la situació de la importació i fabricació del tabac, el *numerus clausus* dels bancs, i d'altra banda temia precisament que l'adhesió a Europa portés aparellat allò que -com deia- havia necessàriament de fer néixer: l'Estat de dret... (contra el qual *el poder* es va precisament manifestar al moment de votar la Constitució).

Vam perdre una ocasió única que no es repetirà en les mateixes coordenades. Andorra acabarà adherint-s'hi un dia o altre en pitjors condicions de les que ho hauria pogut fer llavors. Una ocasió perduda -i la major- a afegir a la llista de les moltes ocasions perdudes del segle XX, entre les quals no haver fet res el legislador per modernitzar el dret públic i privat, ni haver introduït cap fiscalitat (cosa de la qual ens vanagloriàvem) que hauria permès que en el temps de l'abundància comercial, immobiliària, bancària i de l'especulació dels anys seixanta a vuitanta, haguéssim acumulat riquesa pública en forma d'equipaments, instal·lacions, serveis, benestar social i capitals de reserva.

Això és el que pensava fa 26 anys i ho continuo pensant.